

W Krzemieńcu będą latać paralotnie

У Кременці літатимуть на парaplанах

Możliwość stworzenia klastra paralotniarskiego w rejonie Krzemienieckim na terenie Narodowego Parku «Krzemieńskie Góry» zostały omówione podczas posiedzenia, które poprowadził przewodniczący Krzemienieckiej Rejonowej Administracji Państwowej Witalij Tkaczuk.

Po raz pierwszy kwestia możliwości rozwoju paralotniarstwa i lotnictwa na terenie Narodowego Parku «Krzemieńskie Góry» została poruszona 23 czerwca 2014 r. podczas Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji «Otwarte parki». Odbędzie się ona na bazie Parku «Krzemieńskie Góry» z inicjatywy Federacji Paralotniarstwa Ukrainy oraz dzięki wsparciu krzemienieckiej organizacji pozarządowej «Fundacja Regionalnego Rozwoju i Integracji».

19 października 2014 r. osiem paralotni wystartowało z góry Sokolej i latało na wysokości 130-140 m przez dwie godziny. Tęlot pilotów paralotni góra nie widziała od 1939 r.

Kolejne spotkanie miało miejsce w listopadzie 2014 r. na górze Sokolej. Omówiono na nim kwestię współpracy Fundacji Regionalnego Rozwoju i Integracji, Federacji Paralotniarstwa Ukrainy i Narodowego Parku «Krzemieńskie Góry» w zakresie stworzenia bazy paralotniarstwa «Góra Sokola». Była także mowa o oczyszczeniu stoków dla zapewnienia bezpieczeństwa lotów, przygotowaniu dokumentacji dla stworzenia startowiska i lądowiska, określenia i wytyczenia jego granic.

4 marca 2015 r. na posiedzeniu w Krzemienieckiej Rejonowej Administracji Państwowej podsumowano dotychczasowe działania i opracowano plan działań na przyszłość. Uczestnicy spotkania omówili projekt stworzenia klastra paralotniarskiego na terenie Parku «Krzemieńskie Góry».

Przewodniczący Rejonowej Administracji Państwowej Witalij Tkaczuk podsumowując powiedział: «Powinnością włożyć wiele wysiłku w to, aby dostosować górę do lotów, oczyścić miejsce startu, przygotować lądowiska. Na to wszystko powinniśmy znaleźć środki, należy przygotować odpowiednią dokumentację. Krzemieniecka Rejonowa Administracja Państwowa, Rada Rejonowa, Narodowy Park «Krzemieńskie Góry» są jednak zainteresowane w stworzeniu krzemienieckiej bazy paralotniarstwa i dołożą wszelkich starań, aby sprawa ruszyła z miejsca. Chcielibyśmy stworzyć na terenie parku klastr paralotniarstwa, gdzie w zasięgu 3-5 km znajdowałyby się 5-8 uporządkowanych startowisk i szkoła paralotniarska. Na terenie Ukrainy dzisiaj nie ma oficjalnej bazy paralotniarskiej, dlatego zawody o Puchar Ukrainy, Mistrzostwa Ukrainy z Paralotniarstwa federacja zmuszona jest organizować na terenie innych państw».

Park Narodowy i wolontariusze Federacji Paralotniarstwa Ukrainy już rozpoczęli oczyszczanie stoków gór od drzew samosiejek.

Ciekawym faktem historii Ziemi Krzemienieckiej jest działalność Wołyńskiej Szkoły Szybowcowej LOPP Sokola Góra. Znajdowała się ona na górze Sokilla niedaleko wsi Kułyki, między Krzemieńcem i Począjem. Powstała dzięki inspiracji profesorów Liceum Krzemienieckiego. Jeszcze 20 sierpnia 1933 r. Krzemienieckie Towarzystwo Szybowcowe zorganizowało pierwszy kurs nauki paralotniarstwa. Wówczas szkoła posiadała tylko jeden szybowiec typu «Wrona».

W kolejnym roku rozwojem szkoły zajęła się Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej (LOPP) Wołyńskiego Okręgu w Łucku. Dzięki bliskiej współpracy z Powiatowym Okręgiem Ligi w Krzemieńcu zorganizowano dwa kursy i rozpoczęto budowę hangaru na 10 szybowców, pomieszczeń gospodarczych i mieszkań dla instruktorów. Szkoła otrzymała najpierw dwie nowe szybowce typu «Wrona», a później jeszcze dwa szybowce «Czajka» i «Komar».

Startowisko położone było w okolicach niezalanych wówczas stoków gór Łysa, Ostra i Sokilla, gdzie istniały kominny termiczne, które tworzyły świetne możliwości dla wykonania lotów szybowczych. Dzięki umiejętnemu sterowaniu aparaty lotnicze udawało się podnosić wysoko za chmury.

W roku 1935 komendantem szkoły został Jan Zbigniew Mikulski (po II wojnie światowej w randze majora awiacji razem z żoną Marią Junga-Mikulską, znaną lwowską pilotką szybowcową zajmował się przygotowaniem lotników Pakistańskiej Szkoły Awiacji Wojennej). To stało się początkiem nowego etapu rozwoju szkoły. Szybowce modernizowano i dostosowywano do lotów w okresie zimowym, dzięki czemu przygotowanie specjalistów mogło trwać przez cały rok. Szkoła posiadała 22 szkolne, szkoleniowe i sportowe szybowce. Pod Krzemieńcem odbyły się pierwsze w Polsce zimowe lotniczo-modelowe kolonie.

Do końca 1936 r. pobudowano jeszcze 2 hangary, budynek administracyjny z ogrzewaniem centralnym, gdzie znajdowały się pomieszczenia na zajęcia teoretyczne, sala uroczystości, uporządkowano dojazd. W 1936 roku 252 pilotów otrzymało dyplomy.

W drugiej połowie lat 30. Wołyńska Szkoła Szybowcowa zajmowała jedno z wiodących miejsc wśród innych szkół w przedwojennej Polsce i odegrała znaczącą rolę w rozwoju polskiej awiacji. Wielu absolwentów zostało oficerami Polskich Sił Powietrznych. Jedną z najsłynniejszych absolwentek była córka Marszałka Józefa Piłsudskiego – Jadwiga Piłsudska. W 1937 r., w wieku 17 lat, przeszła szkolenie i została najmłodszą kobietą pilotem w ówczesnej Polsce. Jadwiga Piłsudska mieszkała i studiowała w Warszawie, dlatego co tydzień musiała jeździć pociągiem do Krzemieńca. Później była czynnym doświadczonym pilotem Królewskich Sił Lotniczych Wielkiej Brytanii. W czasie II wojny światowej została jedną z niewielu kobiet, które wzięły udział w powietrznej walce o Brytanię.

Wołyńska Szkoła Szybowcowa na górze Sokolej przestała istnieć jesienią 1939 r.

Halyna Nahorniuk,
Prezes «Regionalnej Fundacji Rozwoju i Integracji»

P.S.: Wszystkich fanów paralotniarstwa i lotnictwa, rozwoju sportu, stref rekreacyjnych i turystyki, miłośników odrodzenia najlepszej tradycji w historii polskiego i ukraińskiego narodu zapraszamy do współpracy, współfinansowania lub po prostu wolontariatu w zakresie odrodzenia paralotniarstwa na Ziemi Krzemienieckiej, stworzenia klastra paralotniarskiego na terenie Narodowego Parku «Krzemieńskie Góry». Osoba kontaktowa: Halyna Nahorniuk, tel. 0672693649, e-mail: halynkan@gmail.com.

Możliwość stworzenia u Krzemieńczoku району на території Національного природного парку «Кременецькі гори» парaplанерного кластера обговорили під час наради, яку провів голова Кременецької районної державної адміністрації Віталій Ткачук.

Один із цікавих фактів історичної спадщини Кременеччини – діяльність Волинської парaplанерної школи LOPP Sokola Gora (Соколина гора). Розташовувалася вона на горі Сокілля біля села Куликів, що на півдорозі між Кременцем та Почасвом. Виникла вона завдяки натхненню професорів Кременецького ліцею. Ще 20 серпня 1933 р. Кременецьке парaplанерне товариство організувало перший курс навчання парaplанеризму. На той час на балансі школи був тільки один шкільний парaplанер типу «Ворона».

Наступного року розвитком школи зайнялася Ліга повітряного і протигазового захисту Волинського округу (пол. LOPP – Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej – ред.) у Луцьку при тісній співпраці з Повітовим округом ліги в Кременці. Було організовано два курси навчання та будівництво ангару на 10 парaplанерів, господарських будівель та жила для постійних інструкторів. Школа отримала спочатку два нові парaplанери «Ворона», а пізніше ще два парaplанери «Чайка» і «Комар».

Парaplанеродром був розташований в околицях не заліснених на той час схилів гір Лиса, Гостра й Сокілля, де існували термічні коридори, котрі створювали прекрасні можливості для виконання ширяльних польотів. При вільному пілотованні літальний апарат вдавалося підняти до захмарних висот.

У 1935 р. командантом школи став Ян Збигнев Мікульський. Після Другої світової війни в ранзі майора авіації разом із дружиною Марією Юнга-Мікульською, відомою львівською парaplанеристкою, він займався підготовкою парaplанеристки Пакистанської школи військової авіації. Це стало початком нового етапу розвитку школи. Було проведено модернізацію парaplанерів для польотів взимку, завдяки чому підготовка спеціалістів могла відбуватися цілий рік. Школа мала 22 шкільних, тренувальних і спортивних парaplанерів. Під Кременцем відбулися перші в Польщі зимові парaplанерно-модельні табори.

До кінця 1936 р. було побудовано ще 2 ангари, адміністративний будинок із центральним опаленням, де були приміщення для семінарських занять, актові зали, впорядковано під'їзні шляхи. У 1936 р. 252 пілоти отримали дипломи.

У другій половині 30-х рр. Волинська парaplанерна школа займала одне з провідних місць серед інших шкіл парaplанеризму довоєнної Польщі й відіграла величезну роль у розвитку польської авіації. Багато випускників школи стали офіцерами Польських військово-повітряних сил. Однією з найвідоміших випускниць була дочка маршала Юзефа Пілсудського – Ядвіга Пілсудська. У 1937 р., коли їй було лише 17 років, вона пройшла навчання та стала наймолодшою дівчиною-пілотом у Польщі на той час. Ядвіга Пілсудська жила та навчалася у Варшаві, тому щотижня була змушена їздити потягом аж до Кременця. Пізніше вона була бойовим досвідченим пілотом Королівських авіаційних сил Великої Британії. Під час Другої світової війни стала однією з небагатьох жінок, котрі брали участь у повітряній битві за Британію.

Волинська парaplанерна школа на Соколиній горі припинила своє існування восени 1939 р.

Галина НАГОРНОК,
голова правління ГО «Регіональний фонд розвитку та інтеграції»

P.S.: Усіх вболівальників парaplанеризму та дельтапарaplанеризму, розвитку спорту та рекреаційних зон, розвитку туризму та шанувальників відродження кращих традицій в історії польського й українського народів запрошуємо до співпраці, співфінансування чи просто волонтерства у справі відродження парaplанерного кластера на території Національного природного парку «Кременецькі гори». Контактна особа: Галина Нагорнок. Тел.: 0672693649. E-mail: halynkan@gmail.com.

Уперше питання можливості розвитку парaplанеризму та дельтапарaplанеризму на території Національного природного парку «Кременецькі гори» порушили 23 червня 2014 р. на Міжнародній науково-практичній конференції «Відкриті парки». Вона відбулася на базі Національного природного парку «Кременецькі гори» з ініціативи Федерації парaplанеризму України та за сприяння Кременецької ГО «Регіональний фонд розвитку та інтеграції» (далі РФП).

19 жовтня 2014 р. вісім парaplанерів стартували із Соколиній гори та літали на висоті 130-140 м протягом двох годин. Мабуть стільки пілотів гора не бачила з 1939 р.

Наступна зустріч відбулася в листопаді 2014 р. на Соколиній горі. Її учасники обговорили питання співпраці РФП, Федерації парaplанеризму України та Національного парку «Кременецькі гори» в процесі створення парaplанеродрому «Соколина гора». Йшлося також про розчищення схилу для забезпечення безпеки польотів, підготовку документальної частини для створення парaplанеродрому, визначення та фіксацію його меж.

4 березня 2015 р. на нараді Кременецької районної державної адміністрації підведено підсумки проведених робіт та опрацьовано план подальших дій. Учасники наради обговорили проект створення парaplанерного кластера на території Національного природного парку «Кременецькі гори».

Голова райдержадміністрації Віталій Ткачук, підсумовуючи, сказав: «Звичайно, потрібно докласти ще немало зусиль, щоб облаштувати гору для польотів, – розчистити старт, зробити площадку для посадки, розчистити підніжжя гори тощо. На все це потрібно віднайти кошти, підготувати відповідні дозвільні документи. Проте Кременецька районна державна адміністрація, районна рада, Національний природний парк «Кременецькі гори» зацікавлені в створенні кременецького парaplанеродрому і докладають всіх зусиль для того, щоб він запрацював. Хотілося б створити на території парку парaplанерний кластер, де в радіусі 3-5 км знаходилося б 5-8 упорядкованих стартів і парaplанерна школа. На території України сьогодні немає офіційного парaplанеродрому, тому змагання Кубку України, Чемпіонату України з парaplанеризму Федерація вимушена проводити на території інших держав».

Національний парк та волонтери Федерації парaplанеризму України вже розпочали розчищення схилів гір від самосівів дерев.